

MAGYAR LAP

A. M. M. MUZEUM
HIRLAP OSZTÁLYA

3 lei

Taxa postală plătită în avans
aprobărilor Dir. Gen. 277

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köré
BUDAPE
ut 9—11.

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 229 (1671) szám * Kedd, 1937 november 9

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Igen rövidlejáratura tervezik a kormányválságot

Tatarescu november 13-án délben nyújtja be lemondását. — A megyefőnökök utasítást kaptak, hogy ne kérjék felmentésüket. — Gyors válság után még gyorsabb választások következnek

Bucurestiből jelentik: A belpolitikai válság rohamosan közeledik a végső kibontakozás felé. Jólbeavatott helyen a válság lefolyását a következőképpen látják:

Tatarescu kormánya szombaton, azaz november 13-án pontosan déli 12 órakor mond le.

Előzőleg a liberális párt fővárosi klubhelyiségében végrehajtóbizottsági ülést tartanak, amelyen ünnepi hangon megemlékeznek a párt négyéves kormányzásáról. Ez alkalommal Tatarescu nyilatkozatot vesz ki az összes miniszterektől, hogy lemondanak viselt tárcájukról. Ezeknek a nyilatkozatoknak a birtokában Tatarescu azután a királyi palotába megy, ahol kihallgatáson jelentkezik és benyújtja a királynak az összkormány lemondását.

A jelekből ítélve a kormányválság igen rövid lefolyása lesz.

Ugy tervezik, hogy 24 óra alatt már a megoldást is létrehozzák.

A dolgok ilyenformán való alakulása megerősíti azt a feltevést, hogy

a liberális párt továbbra is megbízást kap a kormányzás vitelére.

Egyelőre még az nem biztos csak, hogy a liberálisok egyedül, vagy más pártok bevonásával alkotják-e meg az új kormányt. A Nemzeti Parasztpárt kormányrajutásának esélyei az utóbbi napok eseményei következtében mindinkább csökkennek.

A liberális párt máskülönben már eleve berendezkedik az új kormányzásra. Erre vall az az értekezlet is, melyet a múlt héten tartottak Bucurestiben, az ország összes megyefőnökeivel. A megyefőnökök értekezletén a kormány megbízottja kifejtette, hogy minden valószínűség szerint ismét a liberális párt kap kormányalakítási megbízást. Azért arra kérték a megyefőnököket, hogy

a kormány lemondásával egyidejűleg ők ne nyújtsák be lemondásukat.

A politikai illem ugyanis úgy hozza magával, hogy a mindenkori kormányok távozásával egyidőben a megyefőnökök is, akik a kormányhatalom vidéki képviselői, felmentésüket szokták kérni.

Most azonban a megyefőnökök a kormány távozása után is tovább a helyükön maradnak.

Ennek szüksége azért merült fel, hogy a liberális párt által megindított választási harc irányítása továbbra is az eddigi megyefőnökök kezében maradjon. A választást máskülönben is a legközelebb határidőre fogja az új kormány és előreláthatólag december 20-ig már a

képviselő- és szenátorválasztások be is fejeződnek. Ilyenformán az ellenzéknek sokkal kevesebb ideje marad a választási küzdelem eredményes megvívására.

Felavatták az oradai repülőállomást

Oradea. Saját tud. Vasárnap délután 4 órakor ünnepélyes külsőségek között avatták fel az oradea-aradi országúton a város határában épült repülőállomást. Radu Irimescu légügyi minisztert Negrescu tábornok, az összes légügyi haderők főparancsnoka képviselte, a kormány nevében Berceanu földművelésügyi alminiszter volt jelen, míg a várost a katonai, polgári és egyházi hatóságok vezetői és fejei képviselték.

A repülőállomás felavatása istentisztelettel kezdődött, melyet Popovici Miklós, a görögkeleti egyház püspöke pontifikált fényes papi segédlettel, a katonazenekar ezután a himnuszt játszotta el, majd Popovici püspök emelkedett szellemű beszédében az aviatika jelentőségét méltatta.

Ezután Sabin Banciu tábornok, a helyör-

ség parancsnoka emlékezett meg az aviatika úttörőiről. Hangoztatta, hogy a repülőállomás gazdasági célokat szolgál, de szükség esetén biztos védőbástyája az országnak a határszélén. Hálóját fejezte ki az ARPA repülőtársaságnak, valamint Caranfil mérnök, volt légügyi miniszternek és Radu Irimescu jelenlegi légügyi miniszternek is, azért a lelkes és fáradhatatlan munkáért, amellyel a repülőállomást ebben a városban megvalósították.

Fodor Péter polgármester beszélt ezután. Hangsúlyozta a repülőállomás jelentőségét a gazdasági fellendülést illetően. Majd köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik áldozatkész hozzájárulásukkal lehetővé tették a repülőállomás felépítését.

Negrescu tábornok, a légi haderők főparancsnoka, Radu Irimescu légügyi miniszter nevében beszélt. Ismertette a romániai aviatika fejlődését egészen napjainkig, kegyelettel emlékezve meg az itteni repülés úttörőiről és hőseiről. Kiemelte Öfelsége II. Károly király hervadhatatlan érdemeit az aviatika kifejlesztése körül.

A tábornok beszédének ennél a részénél a jelenlevők melegen éljenztek az uralkodót. Negrescu tábornok végül köszönetét fejezte ki a város lakosságának is, amely jelentős összeggel járult hozzá a repülőállomás felépítéséhez és hangoztatta, hogy ezt az áldozatot senki sem fogja megbánni.

A felavatási ünnepség ezzel véget is ért. Befejezéséppen Negrescu tábornok hozzájárulásával a hatóságok vezetői körrepülést végeztek a város fölött. Hat óra volt már, amikor a kivilágított utasszállító repülőgép ismét megjelent a repülőállomás fölött és az ünnepség végetért.

A megjelentek a hangárokat s a repülőállomás modern kényelemmel és előkelő ízléssel berendezett várótermét és többi helyiségeit tekintették meg.

Sanghai város déli és keleti részeiből is kivonult a kínai hadsereg

A hangcsauai japán partraszállás miatt tarthatatlan lett a kínaiak helyzete

Sanghaiból jelentik: A kínai Central News távirati ügynökség is megerősíti, hogy a Shanghai déli, közvetlen szomszédságában lévő hangcsaui öbölben partraszállott egy japán hadosztály. Az új japán sereg már szombaton Kiangsu tartomány déli határára érkezett.

A kínaiak eddig Shanghaiból délfelé nyitva látták maguk előtt az utat. Ha az új japán seregnek gyorsan sikerül előnyomulnia, akkor a kínaiaknak sietniük kell, hogy a Ciancia-Sungkiang között tervezett délnyugati vonalra visszavonulhassanak.

A Reuter-ügynökség értesülése szerint a japán vezérkar hivatalosan bejelentette, hogy a Hangcsaunál partraszállt japán sereg előcsapatai már a Huangpo folyó déli partjához érkeztek, 6 kilométernyire Sungkiangtól. Így a kínaiaknak Sungkiangnál tervezett állása is veszélybe került.

Sanghaiból jelentik: A hangcsauai japán partraszállás folytán a Shanghai körüli hadihelyzet egyre kritikusabb lesz a kínaiakra nézve. A kínai csapatok megkezdték Putung (Sanghaiak a Huangpo folyón túli része) kiürítését és a Putungot védő két kínai hadosztály egyelőre déli irányban vonul vissza. Más kínai csapatok Nantao felé hátrálnak. A szakadatlanul zuhogó eső kedvez a kínaiak visszavonulásának.

A JAPÁNOK ELFOGLALTÁK ÉSZAK-KINÁBAN A KINAI SEREG FŐTÁBOROZÓ HELYÉT.

Pekingből jelentik: Sanzi tartomány szenthelyét, Tai-Juant a japánok hétfőn délelőtt elfoglalták. Tai-Juan volt az Észak-Kinában védekező kínai sereg főtáborozó helye. A város északkeleti negyedében még folynak a harcok.

A görög katolikusok országos gyűlése

Dr Pop Valér miniszter bejelentette az AGRU elnökségtől való visszalépését

Satumare. Saját tud. A görög katolikusok országos szövetsége, az AGRU, mint jelentették, három napos országos gyűlést tart Satumaren, amelyre a hívek tömegesen jöttek el az ország minden részéből.

A nagygyűlés szombat délután az egyházi és világi méltóságok fogadásával kezdődött. A vasúti állomásra a katonazenekar hangjai mellett gördült be a bucuresti gyors, amelyvel **Nicolescu** blaji metropolita, **Hossu** cluji, dr **Bălan** lugoji püspökök, valamint dr **Barza** Sándor egyetemi tanár, dr **Băltescu** János, a Resița igazgatója, dr **Egri** Gergely bucuresti ügyvéd, dr **Banciu** Aristotelen bucuresti egyetemi tanár, egyesületi alelnökök, **Popa** Agoston vezértitkár, blaji teológiai tanár, **Birtoloni** Emil főpénztáros, **Roman** Valér volt miniszter, a vezetőség számos tagja, valamint **Dănilă** György, a blaji székeskáptalan kiküldöttje, a Román Nők Mária Kongregációjának képviselőjében **Rosian** kanonok, dr **Porutiu** Dora és dr **Borza** Veturia kiküldöttek érkeztek. A görög katolikus román egyetemi ifjúság képviselőjében dr **Popa** Miklós elnök jött el.

Az egyházi és világi méltóságokat a katonai és polgári hatóságok nevében dr **Ardelean** Octavian vármegyei prefektus és dr **Benea** polgármester fogadta, míg az egyházi fogadtatás a Kálvária-templomban folyt le. Este vecsernye volt, majd a tanulóifjúság fáklyámenetet rendezett a város főútján.

Az AGRU vezetősége szombat a prefektura nagytermében dr **Borza** Sándor alelnök vezetése alatt bizalmas ülést tartott, amelyen az elnöki megnyitótól felolvasták a legutóbbi ülés jegyzőkönyvét, meghallgatták és elfogadták a főtitkári és a pénztári jelentéseket.

Vasárnap reggel kilenc órakor **Nicolescu** érsek a nagygyűlésre jött püspökök és főpápok segédletével ünnepi istentiszteletet mondott, amelyen több mint ezer ember vett részt.

ELNÖKI MEGNYITÓ A KERESZT JELENTŐSÉGÉRŐL

Az AGRU díszközgyűlése tizenkét óra után kezdődött meg a Nottara színházban, dr **Pop Valér** ipar- és kereskedelemügyi miniszter, az AGRU elnökének vezetése alatt. Az elnöki asztalnál helyet foglaltak még: **Nicolescu** metropolita, dr **Russu** baiamarei, dr **Hossu** cluji és dr **Bălan** lugoji gör. kat. püspökök, valamint a satumarei, oradeai római katolikus egyházmegye képviselőjében **Fiedler** István megyéspüspök, a világi hatóságok képviselőjében pedig dr **Ardelean** Octavian vármegyei prefektus és a kultuszminisztérium részéről **Ienciu** vezérfelügyelő.

Dr **Pop Valér** elnöki megnyitóját azzal kezdte, hogy mióta a világ fennáll, a jó és a rossz örök harcban áll egymással. Sokáig a gonosz győzött a jó felett, míg Isten meg nem könyörült az emberiségen és fel nem áldozta egyszülött fiát, Krisztus keresztje, melyet szent vérével áztalott, drága örökség gyanánt maradt reánk. A gonosz ellen harcoló emberiség harci jele a kereszt, amelynek jegyében nem egy-úttámasz győzelem hirdeti a megváltást. A kereszt fényében épült fel a mai modern világ. Napjainkban azonban hihetetlen erővel támadt fel a gonosz. Az anarchiára hajló lelkek szörnyű orgiája tölti be a tudományok korszákat. Az anarchiánál erősebb kell legyen a krisztusi igazság! Ahol a rossz még nem végezte el romboló munkáját, lángoló lelkesedéssel ölelik magukhoz Krisztus keresztjét. Országunkban ennek a lelkesedésnek a jegyében alakult meg az AGRU, mely ápolja, fejleszti a hitéletet és védi a trónt, mert történelmi tények igazolják, hogy a rombolók először a trónt döntik le, hogy az egyházhoz férjenek. Kéz a kézben, vállat a vállnak feszítve, húsból és lélekből élő falat kell vonnunk e két eszmény köré, mert

ezen a két pilléren nyugszik életünk, boldogságunk és jövőbeli reményünk.

Majd rátér arra, hogy nyolcadik éve viseli az AGRU elnökségének tiszttségét, amit most visszaad, de megígéri, hogy hű katonája marad az egyesületnek.

A KATOLIKUS AKCIÓ DIADALA

Dr **Nicolescu** Alexandru blaji metropolita örömtől remegő hangon állapítja meg a Katolikus Akció diadálát, mely a nagygyűlés tömeges látogatottságában és a szemekből tükröződő lelkesedésből világlik ki. Az AGRU a nagy pápa: XI. Pius legkedvesebb és legnagyobb gondolatának: a *Katolikus Akciónak* a szolgálatába szegődött, hogy megmentse az emberiséget a sátni erőktől. A Katolikus Akció százmillió serege — mondotta, — körülöleli a földet, a lángoló Kinában épenúgy teljesíti kötelességét, mint Afrika rengetegeiben, vagy Amerika pogányok által lakott vidékén. A Katolikus Akció nem politikai párt, ha pártnak nevezik, akkor csakis a Krisztus pártja megjelölés illeti. Az AGRU fennállása óta e gondolatnak a zászlóvivője s ebben **Pop Valér** elnöki működésének is van része.

Ienciu vezérfelügyelő a kultuszminiszter nevében köszönti a nagygyűlést. Rámutat arra, hogy a világháború után, amikor a vörös lángtenger fenyegetőleg bevilágította a földtekét, a nemzetek a védekezés ősi ösztönével az istenhit megóvásához nyultak. Olaszországban a politikai megújulás mellett az egyházi megújulás is tapasztalható. Ausztria alkotmányában minden jog eredőjének vallja az Istent. Romániában nem volt szükség vallási megújulásra, mert Európának ezt a részét mindig istenfélő nép lakta, mely szereti, védi templomát és békét akar.

Dr **Ardelean** Octavian prefektus a vármegye lakossága nevében üdvözli a nagygyűlést,

míg dr **Benea** Stefan polgármester a város köszönetét tolmácsolja a kongresszus Satumaren történt megrendezéséért. **Rusu** Teodor hittanár a görögkeleti egyház üdvözlését hozta el.

Fiedler István megyéspüspök emelkedik ezután szólásra és a következő szavakkal köszöntötte a testvéregyház híveinek gyülekezését:

— Szeretettel és nagy örömmel üdvözölöm a római katolikusok nevében Elnök Urat, a Vezetőséget és az AGRU minden egyes tagját.

— Önök Krisztus nevében jöttek össze, Krisztus pedig azt mondta, ahol ketten az én nevében összejönnek, én közöttük vagyok. Krisztus szeretete hozta ide önöket, mert Pál apostol azt mondja: Krisztus szeretete köt minket össze. Kérem a Mindenhatót, áldja meg egyházunkat, az AGRU munkáját, hogy szolgálja az Ő dicsőségét és szerezzen sok örömet uralkodóknak.

Fiedler István püspök szavait nagy lelkesedéssel fogadta a nagygyűlés közönsége.

ÉLET AZ EVANGÉLIUM SZERINT — HÓDOLÓ TÁVIRATOK

Dr **Pogácsás** János közjegyző, volt prefektus, az AGRU satumarei elnöke a mai társadalmi bajokról beszélt, melyek legfőbb okozóját abban látja, hogy az értelmiség nem él keresztényi életet. Erkölcsi válságban hánykodik a világ, a veszélyt csak a krisztusi tanítás életreváltásával lehet kiküszöbölni. Nem elég, ha az értelmiség veri a mellét és kereszténynek, katolikusnak vallja magát. *Élni kell az evangéliumot.* Meg kell erősödni lélekben és elszántan szembe kell szállni a kommunizmus sátni szándékaival.

Dr **Russu** baiamarei görög katolikus püspök köszöntőjében kiemeli, hogy egyházmegyéje területén már másodszor ülésezik az AGRU, ami kétszeres örömmel tölti el szívét, hiszen a nagy gondolatok ilyenemű érvényrejuttatása erősíti híveinek lelkét.

Pop Valér indítványozza, hogy a díszközgyűlés küldjön hódoló táviratot XI. Pius pápának és Öfelsége II. Károly királynak, aminek a nagygyűlés hozzájárul. A hódoló táviratot **Nicolescu** metropolita és dr **Pop Valér** elnök írta alá.

A díszközgyűlés bezárása előtt **Păcliseanu**

A MI REMÉNYSÉGÜNK

a
MERCUR
ÁRUDA

Ime, ezt ismétli e sorsjegy-
áruda játékosainak tízezer...

Minden húzás alkalmával újra
bebizonyítja szerencsését a
Mercur sorsjegyáruda és a játékosok új csoportját teszi gazdaggá.

Ha Ön is ezeknek a táborába
akar tartozni, úgy térjen be a
Mercur sorsjegyárudába és

vásároljon egy sorsjegyet, hogy részt-
vegyen a 15. sorsjáték I. osztályának
a húzásán, amely november 15-én lesz.

MERCUR

Helyi cím:

DACIA BANK Rt. (Menetjegyiroda)
Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 9.

Zenovie bucuresti vezérigazgató magas felkészültségű előadást tartott „A görög katolikus egyház szerepéről a románság küzdelmeiben” címmel.

POP DANILA NYUGALMAZOTT TÁBORNOK LETT AZ AGRU ELNÖKE.

Satumare. Saját tud. Az AGRU vasárnap délután folytatta nagygyűlését, amelyen a lemondott Pop Valér helyére Pop Danila nyugalmazott tábornokot választották meg országos elnöké. Az új vezértitkár Petre Crisanu cluj tanár lett.

NEM HIÁNYOZHAT EGY HÁZTARTÁSBÓL SEM

ARAGAZ

A japán és az olasz miniszterelnökök táviratai a német államfőhöz

Örömeiket nyilvánították a kommunistaellenes új hármasszerződés fölött. — Nagy ünnepség és fákljárás felvonulás Tokióban

Berlinből jelentik: Konoye herceg, japán miniszterelnök táviratot intézett Hitlerhez és abban a legszívelebb jökvánatait fejezi ki abból az alkalomból, hogy Olaszország is csatlakozott az egy év előtt kötött német—japán kommunistaellenes egyezményhez.

Mussolini a következő szövegű táviratot intézte Hitlerhez:

— A ma létrejött kommunistaellenes egyezményben a fasiszta Olaszország és a nemzeti-szocialista Németország a közösségnek és megértésnek új kötelékét valósították meg egymás között és Japánnal, a világ békejének és civilizációjának közös megvédésére.

Tokiói jelentés szerint abból az alkalomból, hogy Olaszország is csatlakozott a kommunistaellenes egyezményhez, vasárnap Tokió minden házát fellobogózták és a főbb tereket a három ország jelvényeivel díszítették fel. Este tízezrek részvételével lampionos felvonulás volt a császári palota és a két nagykövetség előtt.

Mussolini még szombat este a Palazzo Venezia lakomát adott a német—olasz japán kommunistaellenes egyezmény aláírónak tiszteletére.

MILYEN KÖVETKEZMÉNYEKET VARNAK A KOMMUNISTAELLENES HÁRMAS EGYEZMÉNY NYOMÁN?

Rómából jelentik: Jól tájékozott politikai körökben úgy tudják, hogy a hármasszerződés következményeként Japán is elfogadja ismerni Spanyolország törvényes uralmi rendszereként a Franco tábornok kormányát. Japán a német gyarmati követelések mellett is állást foglal, egyúttal hajlandó elfogadni egy német—olasz

közvetítést is, hogy a távolkeleti viszály rendezése végett közvetlen tárgyalások kezdődjenek Tokió és Nanking között.

Washingtonból jelentik: A Fehér Ház környezetében a fasiszta árcvonal erősödésének látják a római új hármasszerződést. Egyúttal attól tartanak, hogy ezzel a brüsszeli kilenc-hatalmi értekezlet nehézségei megszorodnak.

Viszont az ellenzéki körökben úgy tekintik a római hármasszerződést, mint a kommunista világpropaganda okszerű következményét. Egyúttal számítanak arra, hogy a kommunistaellenes hármasszerződés mihamar csatlakozni fog több délamerikai állam is.

Londonból jelentik: Az angol hivatalos körök nem lepődtek meg az olasz—német—japán egyezményen. Van azonban némely aggodalmuk amiatt, hogy ez az egyezmény késleltetni fogja az Európa nyugati államai között már oly régóta várt ugynevezett nyugati egyezményt. A konzervatív körök egyrésze örövend a kommunistaellenes egyezménynek, s úgy véli, hogy további csatlakozás is várható olyan kisebb államok részéről, melyek a Szovjet elszigetelését kívánják.

Vigyázat!

Csakis a BAYER kereszt jelével ellátott tableta - a szervezetre teljesen ártalmatlan - a valódi

ASPIRIN

A francia szocialdemokrata pártban a mérsékelt irányzat győzött a szélső baloldaliak fölött

Párizsból jelentik: A szocialista párt országos tanácsa vasárnapi kongresszusán Blum helyettes miniszterelnök nagyobb beszédet mondott. Külpolitikai téren kijelentette, hogy

a nemzetközi helyzet igen aggasztó, majd rámutatott arra, hogy semmi olyasmit nem szabad tenni, ami kedvezőtlenül befolyásolhatná a francia—szovjet egyezményt. Jelenleg a béke fenntartásának legfontosabb tényezője az angol—szovjet viszony kedvező alakulása. A mai helyzet körülbelül ugyanaz, ami 1914-ben volt, amikor arról volt szó, hogy Franciaország közeledjék Angliához és a cári Oroszországhoz.

Blum beszéde után a szocialista párt országos tanácsa 3498 szavazattal elfogadta a Blum és Faure által benyújtott határozati javaslatot. Ez a javaslat kijelenti, hogy a szocialista párt változatlanul hű marad a népfrent politikájához és programjához. A párt megvédi a negyvenórás munkahétről és más reformokról intézkedő törvényt és nem hajlandó csatlakozni a deflációs politikához. Bizalommal viseltetik a pártnak a kormányban helyet foglaló tagjai iránt.

Az országos tanács nagy szótöbbséggel elvetette Ziromszkinak azt a kiegészítő indítványát, mely a dolgozók erejének jobban megfelelő kormány alakítását kívánta. Hasonlóképpen elvetették Privat indítványát, hogy a szocialista miniszterek haladéktalanul vállaljanak ki a Chautemps kormányból.

Politikai körök megállapítják, hogy az értekezleten a mérsékelt irányzat győzött a szélsőbaloldali irányzat felett. A sajtó nagyrésze úgy véli, hogy a szocialista párt országos tanácsának állásfoglalása legalább is egyelőre megszilárdította a népfrent kormány helyzetét.

Moszkva ünnepelte a bolsevisták uralomra-jutásának húszéves fordulóját

Eltették a vörös Spanyolországot és Kinát. — Valenciából rádióköszönőket mondottak és további segítséget kértek

Moszkvából jelentik: Szovjet-Oroszország fennállásának huszadik évfordulója alkalmából nagy ünnepségek voltak vasárnap Moszkvában. Az ünnepséget a moszkvai nagy színházban Stalin nyitotta meg, majd Molotov népbiztos beszélt. Beszéde során éltette a vörös Spanyolországot és Kinát. Délben nagy katonai díszszemle volt a vörös-téren. Az ünnepség során rádióközvetítették Valenciából Negrin miniszterelnök, Miaya tábornok és Passionaria asszony vörös agitátornő üdvözlését, akik köszönetet mondtak a köztársasági Spanyolországnak nyújtott hatékony támogatásért. Miaya tábornok beszéde során így kiáltott fel:

— Szovjet elvtársak! Tovább se feledkeztek meg spanyolországi testvéreitekről. Ne vonjátok meg tőlünk támogatásokat, mely

nagyonértékes számunkra. Sohasesm feledjük el segítségeket.

KOMMUNISTAELLENES KIÁLLÍTÁS NYILT MEG BERLINBEN. OLASZORSZÁG ÉS NÉMETORSZÁG ATMENT A TAMADÁSBA.

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés épületében vasárnap nyílt meg a nagy kommunistaellenes kiállítás. A megnyitó ünnepségen teljes számban megjelent az olasz és spanyol nagykövetség tisztikara is, Melchiori, a fasiszta milícia tagja, a kiállítás olasz osztályának vezetője beszédében hangoztatta, hogy Olaszország és Németország a haza és a föld védelmében támadásba ment át, miután a bolsevizmus nekilátott, hogy rémuralmát a szovjet határokon túl is kiterjessze

1918 november...

A fegyverszünet megkötésének izgalmas drámája. Clemenceau, a „tigris“ sirvalakadt, amikor megtudta, hogy a német delegátusok elvben elfogadták a fegyverszünet feltételeit

Mordacq tábornok visszaemlékezése. — Fordította: Fodor Viola

(Tizenkilenc évvel ezelőtt az első novemberi napokban, — pontosan: november 8-án — kezdődtek meg a fegyverszünet tárgyalások a győztes szövetséges hatalmak és a hosszú háborúban végképp kimerült, szétzilált és a bolsevizmus által fojtogatott Németország megbízottai között. 1918 november 11-én, hajnali 5 óra 10 perckor írták alá a német kiküldöttek azokat a súlyos feltételeket, amelyeket a szövetséges hatalmak nevében és megbízásából Clemenceau és Foch elbük terjesztettek és amelyeket még a győztes hatalmak diplomáciai és politikai képviselői is a józan megítélés perceiben rendkívül keményeknek és szinte elfogadhatatlannak tartottak. Ennek a fegyverszüneti megállapodásnak az aláírását megelőző és követő napok feszült, izgatott várakozásának, kétségeinek és diadalittas örömmujongásának történelmi és lelki tükröképet rögzíti meg és vetíti elénk óráról-óra, percről-percre — természetesen tisztán és egyoldalúan francia szemszögből és beállítással — az alábbi érdekes cikksorozat, mely Mordacq tábornok tollából, a „Revue de Paris“ közlése nyomán a „La Croix“ című francia napilap közéleti számaiban jelent meg.)

1918 november 4-én a szövetséges hatalmak elhatározták, hogy fegyverszünetet kötnek a németekkel. Ennek az elhatározásnak megfelelően meg is állapították a fegyverszünet feltételeit. Most már csak az volt hátra, hogy azokat közöljék az illetékesekkel. Két férfit bízta meg ezzel a feladattal: Clemenceaut, a politikai vezetőt és Foch tábornagyot, a szövetséges hadak főparancsnokát.

Foch tábornagy személyesen tárgyalt Rethondes-ban a német megbízottakkal, míg Clemenceau Párizsban kapta az értesítéseket és adta az utasításokat a tárgyalásokra vonatkozólag.

1918 november 8-án, reggel 9 órakor Foch tábornagy Wemyss és Hope angol tengeri nagykövetségében találkozott a német megbízottakkal.

9 óra 10 perckor erről telefonon értesítették Clemenceaut.

9 óra 30 perckor telefonáltam Weygand tábornoknak, a marsall vezérkari főnökének, hogy Foch tábornagy követelje a bajor csapatok feltétlen és teljes visszavonulását Tirolból.

Olaszország ugyanis nagyon sürgős táviratot küldött ebben a tárgyban és az olasz nagykövet maga kért telefonon, hogy ehhez a pont-hoz különösképpen ragaszkodjunk.

Feladja állásponjtukat a németek

9 óra 45 perckor Weygand tábornok telefonált Foch megbízásából, hogy a németek, ahelyett, hogy csupán a visszavonulást követelő kérdések tárgyalására szorítkoznának, puhatolózni igyekeznek az eléjük terjesztendő békefeltételek irányában.

10 óra 5 perckor távbeszélőn közöltem Foch tábornaggal Clemenceau megbízásából, hogy bármilyen ürüggyel, de el kell kerülni, hogy a németekkel a békefeltételekről beszéljenek. Ha ők mégis visszatérnek erre a tárgyra, a tábornagy keressen kibúvót és adja értésükre, hogy ő, a katona, csupán a fegyverszünet kérdésével foglalkozhat, a békefeltételek a kormányra tartoznak.

11 óra felé Foch tábornagy ismét telefonált, hogy a németek sürgetik a fegyverek azonnali felfüggesztését, míg mielőtt a fegyver-

szüneti feltételekben megegyeznének. Kiemelték, milyen fontos érdekük fűződik ahhoz, hogy a további vérontást a lehető leggyorsabban megakadályozzák, s hogy ebben a hosszú háborúban éppen elég vért vesztettek ahhoz, hogy most elkerülni igyekezzenek a további, céltalan vérontást.

11 óra 20 perckor telefonáltam, közöljék a németekkel egyszersmindenkorra, hogy a fegyverek felfüggesztése nem történhet meg addig, míg a fegyverszüneti feltételeket alá nem írták.

Foch tábornagy erre közölte a németekkel a szövetséges kormányok álláspontját s azok nem ragaszkodtak tovább álláspontjukhoz.

Idegesség Párizsban

Ezekben az órákban Párizsban nagy volt az idegesség. Körülbelül ismerték a németek elé terjesztett feltételeket és ebben a pillanatban Párizsban mindenki aggodalommal kérdezte, vajjon elfogadják-e a németek ezeket a drákói feltételeket. Ezen a napon sok parlamentar és diplomata látogatását fogadtam és be kell valanom, hogy közülük is sokan, — mint például Lloyd George és Haig tábornagy — úgy találták, hogy a szövetségesek valóban igen kemény feltételeket szabtak a németeknek.

Tény az, hogy politikusok, parlamenterek, diplomaták és külföldi újságírók egyaránt aggodalmaskodóknak mutatkoztak és nemcsak türelmetlenül, de valóságos lázban várták a tárgyalások eredményét. Tény az is, hogy sem ezen a napon, sem pedig az ezután következő napokon egyetlen egyszer sem hallottam ezeket a parlamentereket, diplomatákat, újságírókat vagy tábornokokat a legesekélyebb célzást is tenni a németországi valódi helyzetre (amit egyébként nem is ismertek), vagy esetleges még keményebb feltételekre, amelyeket a németek elé terjeszthetünk volna.

Nem lehet elégszer ismételni: a szövetségesek közül senki sem volt pontosan tájékozva arról, hogy tulajdonképpen mi megy végbe Németországban ezekben az első novemberi napokban.

Wilson sem ismerte a helyzetet...

Gyakran mondogatták akkoriban, hogy Wilson és az amerikai diplomaták jól ismerték a helyzetet, mely ezekben a napokban a Rajna túlsó oldalán uralkodott. Nem rendelkezem semmiféle bizonyítékkal hasonló állítások megcáfolására, de viszont senki sem tud felmutatni olyan pontos tényt sem, mely ezt a véleményt alátámaszthatná. Végül is, hogyan lehetne elhinni azt, hogy ily helyismeret birtokában Amerika párizsi nagyöve nem értesítette volna arról azonnal Clemenceaut? Továbbmenve, november 11-én reggel, amikor a fegyverszünet aláírását közöltem House ezredessel,

„Jó hír elnök úr!“

Tehát november 8-án, amikor a német megbízottak Rethondes-ba érkeztek, a szövetségesek még a császári német kormány megbízottaival álltak szemben.

Weygand tábornak vagy Desticker tábornok (a vezérkar alfonöke) távbeszélőn állandón értesített a tárgyalások menetéről.

Dél felé telefon-értesítést kaptam, hogy „minden jól megy“ és hogy a hadügyminiszterhez futár indult, aki sürgős levelet hoz Foch tábornagtól.

A futár 3 óra felé érkezett meg. Fölbon-

tottam a levelet és azonnal fölmentem Clemenceauhoz (akinek az irodája az első emeleten volt egy udvarra nyíló szobában, szemben a nagy lépcsővel). Az elnök éppen Pichon külügyminiszterrel és René Renoult-tal, a képviselőház hadügyi bizottságának elnökével tanácskozott.

Amint az ajtót kinyitottam, felkiáltottam: — Jó hír, elnök úr!

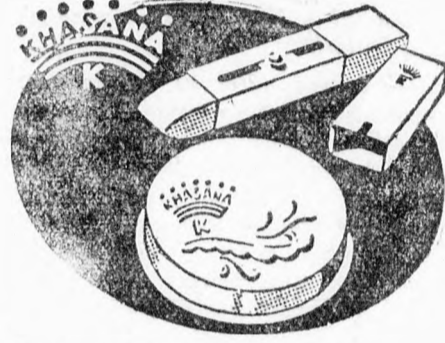
Valóban, a levél beszámoló volt arról, hogy a német delegátusok elvben elfogadták a fegyverszüneti feltételeket. Fenntartják azonban

Arckifejezését megfiatalítja és megszépíti

néhány másodperc alatt KHASANA-ajakruzs és arcpirosító. Ajkának és arcának friss és rózsás színárnyalatot kölcsönöz.

KHASANA - ajakruzs és arcpirosító nem színteledik el. A modern színárnyalatok: superb, koralle és karmín. Minden szépségtípus számára a megfelelő színárnyalat!

KHASANA

aki típusa az igazi gentleman-nek és aki — mindenekelőtt — őszinte barátja volt Franciaországnak. — az ezredes a lehető legnagyobb meglepetést és örömet mutatta. Ez a legbeszédesebb bizonyítéka annak, hogy ő sem volt jobban tájékozva a helyzet felől, mint mi. És nem kell elfelejteni, hogy House ezredes, Wilson bizalmas barátja, az elnökön keresztül a legnagyobb mértékben kapcsolatban állott a szövetséges hatalmakat érintő valamennyi politikai és diplomáciai kérdéssel.

Egyébként is: mit lehetett akkor tudni mindazokról a jelenségekről, amelyek a folyamatban lévő tárgyalásokat befolyásolták vagy befolyásolhatták? Egyáltalában semmit. Kétségtelen, hogy a zavargások akkor már megindultak Németországban, de II. Vilmos november 8-án még császár volt. Miksa badeni herceg még kancellár, — és rend volt Berlinben. Csak november 9-én kezdődött a nagy dráma a Hohenzollernek és Németország számára.

Csak november 9-én (mint később látni fogjuk) és csak délután (1 1/2 óra 15 perckor) mondott le II. Vilmos.

maguknak a jogot, hogy néhány észrevételt tegyenek és hogy aláírás előtt mindenesetre jelentést tegyenek kormányuknak.

Egy pillanatra visszaálmodtam 1870-et

Amikor Clemenceau a levelet elolvastam nézett hosszasan, mozdulatlan arcfejezéssel. Szemei lassan megnedvesedtek, azután két kezébe fogta a fejét és csöndesen sírni kezdett. Soha, sem a háború előtt, sem a háború alatt nem láttam őt ilyen megindultnak. Pillanat alatt összeszedte magát és fölkiáltott:

— Hallatlan! Nem vagyok többé ura az idegeimnek! Erősebbek mint én; de: egy pillanatra visszaálmodtam 1870-et, a vereséget, a szégyent, Elzász-Lotharingia elvesztését — és most mindez ki van köszörülve. Hát nem álom ez?

Hozzá siettem hasonlóan fölindult állapotban, megragadtam a kezét és így szóltam:

— Igen, elnök úr, néhány pillanatig nem volt ura az idegeinek, de az ilyen ellágyulások, mint ez is, nem áldottak-e és következésképpen nem természetesek-e?

Szükségesnek tartottam, hogy följegyezzem ezt az epizódot, mely mindennél jobban mutatja, milyen lelkiállapotban voltunk ezekben az órákban mi mindnyájan, kezdve azzal, aki a legnagyobb volt közöttünk. És megvilágítja a lelkét annak az embernek, akit „tigris”-nek neveztek, aki azonban valójában, azok előtt, akik ismerték őt, inkább érzékeny lélek volt.

November 8-ika tehát nem veszett kárba és meghozta az első fontos eredményt: a szövetségesek által Németország elé terjesztett fegyverszüneti feltételek elvben való elfogadását.

Mégis, a német küldöttség tagjainak kertes nyugalantöltötte Clemenceaut, annál is inkább, mert az elmúlt este 8 óra tájban érkezett hírek szerint Németországban súlyos események játszódtak le. Még semmi bizonyosat nem lehetett tudni, de a napok óta szállongó hírek most némileg igazoltaknak látszottak.

Clemenceau sürgősen találkozni kívánt Foch tábornaggal, hogy megkérdezze tőle személyes benyomásait erről az első tárgyalási nappól. Ezért november 9-én, reggel 9 órakor Clemenceauval Senlisbe mentünk Foch tábornagy főhadiszállására, ahová néhány órai tartózkodásra a tábornagy is visszatért.

Mint a háború alatt mindenkor, az utat most is gépkocsin tettük meg s útközben először a jelentéktelenebb napieseményekről beszélgettünk, majd áttértünk a nap főkérdésére: a fegyverszünetre. A németországi eseményekről az elmúlt éjszaka érkezett hírek nyugtalanították az elnököt, aki azon töprengött, hogyha az események a Rajna túlsó oldalán gyorsabb iramot vesznek, hogyan alakul a szövetséges hatalmak helyzete Rethondesben a német küldöttséggel szemben, amelynek esetleg nem lesz többé felhatalmazása arra, hogy a tárgyalásokat az új kormány nevében is folytassa. Sietni kellett tehát, nem volt szabad megengedni, hogy a tárgyalások hosszúra nyúljanak. Clemenceau főként ezt akarta tudomására hozni Foch tábornagnak. Magam is hasonló véleményen voltam, de figyelmeztettem Clemenceaut, hogy amennyiben a fent elképzelt helyzet valóban bekövetkezik, ez csak jó szolgálatot tesz a szövetségesek ügyének, mert indokolttá és megengedetté tenné a stratégiai támadás megindítását Lotharingia ellen. Mindenesetre, miután adva volt ez a helyzet, ez a bizonytalanság, a magam részéről feltétlenül szükségesnek tartottam, hogy Foch tábornagy még jobban meggyorsítsa hadseregének előnyomulását

(Folytatjuk.)

ÉHSÉGSZTRAJKBA KEZD TIZEZER KRAKÓVIDÉKI BANYÁSZ. Varsóból jelentik: A Krakó vidékén néhány nap előtt sztrájkbalépett tízezer bányász elhatározta, hogy éhség-sztrájkba kezd. Céljuk ezzel az, hogy gyorsabban ériék el követeléseik teljesítését.

MIKOR A REUMA

EGY

NŐ EGÉSZSÉGÉT TESZI TÖNKRE

ez sokkal sajnálatra méltóbb, mint a férfi.

1. Mert a nő kevésbé erős és ellenállóképes.

2. Mert családi és háztartási kötelezettségei jobban és állandóan igénybe veszik. Tehát óvakodnia kell a betegségtől és a szenvedéstől: éppen ezért nem tudjuk eléggé ajánlani, hogy szedjen URODONAL-t, amely eltávolítja a szervezetből a húgysavat, a salakokat, mérgeket és az összes ártalmas anyagokat, így a szervezet és az egészség legkitünőbb védelmezője.

Az URODONAL eredményesen használható a következő esetekben:

- REUMA
- FMESZTÉSI ZAVAROK
- MÁJPANGÁS
- VESE ÉS HÓLYAG BANTALMAK
- KÖSZVÉNY
- VESEHOMOK
- IDEGGYULLADÁS
- BŐRKIÜTÉSEK
- BETEGES ELHIZÁS
- ÉRELMESESEDÉS.

Azok számára, akik nem voltak eléggé óvatosak és nem kezelték magukat a súlyos fájdalmak jelentkezése előtt,

azt ajánljuk, hogy használják mint azonnali csillapítószer a **LINCOL** balzámot, amely erősen aktív hatású, nincs kellemetlen szaga

és nagyszerű eredményeket mutat fel az összes reumatikus eredetű bántalmaknál, gyorsan enyhíti a ízületek köszvényes daganatait. A LINCOL megszünteti a fájdalmakat, míg az URODONAL a szenvedés alapokát kezeli eredményesen.

A háború veszedelme és a biztosítás

Ingtalanokat háborús kockázat ellen nem biztosítanak Angliában

Budapestről jelentik: A napi sajtót néhány héttel ezelőtt bejárta a hír, hogy az angol „Lloyd” biztosítók a háborús kockázatok elleni biztosításokat felmondták. Ez a hír érthető riadalmat okozott, mert hiszen tudvaivó, hogy a háborús kockázatok biztosítása tekintetében az angol „Lloyds Underwriters” vezető szerepet játszanak és ezen a téren az egész világ biztosítói utánuk igazodnak.

A „Lloyd” határozatának interpretálása azonban helytelenül történt, ugyanis a háborús kockázatok felmondása korántsem jelentette azt, hogy ilyen biztosítások megkötése többé nem lehetséges. Szállítmánybiztosításokat tudniillik olyan törzskönyvek alapján szokták megkötni, amelynek érvénye automatikusan kiterjed minden egyes küldeményre és rendes körülmények között bennfoglaltatik a biztosításban a háborús kockázat is. A felmondás csupán azt jelentette, hogy a háborús veszélyek a törzskönyvből kikapcsoltattak és esetenként kerül elbírálás alá, vajjon ez a kockázat vállalható-e és milyen díjért. Az utóbbi időben a Földközi tengeren békés kereskedelmi gőzösök ellen mindgyakrabban előforduló támadások, továbbá a távolkeleti események szükségszerűen vonták maguk után a

háborús pótdíjak emelését s ma már egyes veszedelmes zónákban súlyosabb kockázatot jelentő árúknál a háborús kockázati pótdíj 15—20 százaléka is emelkedett.

Ez a helyzet e pillanatban a szállítmánybiztosítási háborús kockázat tekintetében. Általánosságban kimondta azonban a „Lloyds”, hogy ingatlanoknak háborús kockázatok elleni biztosítását nem vállalja, úgyhogy, ezidőszertől ilyen biztosítások csak Angliában, sem pedig az európai piacokon nem köthetők.

„Magyar Uriasszonyok Lapja”

Szépirodalom. Művészet. Divat.

Modern kézimunka és gyermeklap mellette megjelenik havonta háromszor.

Komoly érdeklődők kérjenek e legszebb magyar folyóiratból ingyenes mutatóványzatot. Ha három példányos mutatóványzatot chajtana, 9 lej értékű postabélyeg beküldését kérem.

Megrendelési hely: **TÖRÖK JÁNOS, Oradea, Căsuța poștală Nr. 47.**

Először nyilatkozott Kerenszki az orosz népkormány bukásáról

Drámai vallomás Oroszország összeomlásáról. — Ismeretlen adatok Leninék hatalomrajutásának első napjairól. Barcelona mai diktátora foglalta el Szentpétervárt

„Hogy ragadta magához Lenin a hatalmat? Ezzel a címmel a Párizsban megjelenő „Candid” című folyóirat legújabb számában oldals cikkkel közöl, amelyben Kerenszki, az 1917. évi orosz népköztársaság kormányelnöke és hadügyminisztere legelőször nyilatkozik a húsz év előtti összeomlásról. Az ismeretlen részletekben bővelkedő cikket az alábbiakban közöljük:

Kerenszki, — aki ma 56 éves, — már 1917 október 24-én látta, hogy zavaros és veszélyes a helyzet. Ezen a napon, délelőtti 11 órakor elment a köztársasági kormány tanácskozására és bejelentette, hogy sürgős intézkedés szükséges, ha elejét akarják venni a katasztrófának. A kormány tanácskozásáról Kerenszkinék a Téli Palotába kellett sietnie, ahol halaszthatatlanul fontos elintézni valók vártak reá. Abban a hitben kezdett munkához, hogy a népköztársaság kormánya az ő utasításait sürgősen végre is hajtja. Ezzel szemben a népkormány tagjai, ahelyett, hogy a vörös-szervezkedés ellen bármit is tettek volna, éjjelig vitatkoztak és közben Lenin csapatai sorban megszállták a fontosabb intézményeket és központokat.

Még aznap — 1917 október 24-én éjjel, — jelentkezett Kerenszkinél egy kozák-küldöttség és bejelentették, hogy a kormány rendelkezésére állanak. Kerenszki természetesen nyomban összehívta a kozák katonatanácsot, amelyen a kozákok kijelentették, hogy

ők katonák és nem politizálnak s a pártküldelemben semlegesek maradnak.

A kozákok ugyanis, mint később kiderült, — hívek voltak az akkor még élő cári családhoz és azt tervezték, hogy előbb lehetővé teszik a bolsevistáknak, hogy a köztársasági kormányt megbuktassák, azután pedig

leverik a kommunista lázadás, és visszaállítják a cári uralmat.

Ez a terv azonban — mint ezt már mindenki tudja, — nem sikerült s a vörösök ki-

Miklós cár utolsó arcképe, kivégzése előtt.

végezték Miklós cárt és családja tagjai közül is csak kevesen menekültek meg. Kerenszkiék sem tudták a vörös forradalom elemi erővel kitört lendületének útját állni.

Az ideiglenes kormány — folytatja a Candid-ban visszaemlékezéseit Kerenszki, — egész éjszaka együtt maradt a Téli Palotában s állandóan telefonáltak erősítésért, mert egész

védelmük egy csapat kadét és egy páncélaút volt. Amde a kozákok magatartása miatt sehonnán se kaptak segítséget.

Időközben pedig Antonoff Ovszejenko — Barcelona mai vörös diktátora, — parancsnoksága alatt a bolsevikiek elfoglalták a szentpétervári főpostát is és Kerenszkiék ettől fogva sehova se tudtak telefonálni. A Téli Palota be-

Ceremóniával „szökött” meg Kerenszki

Ezért elhatározta, hogy a Téli Palota udvarán várakozó gépkocsijába ül és olyan „szertartással” távozik a palotából, mint addig szokott. Ki is hajtottak a kapun és — a bolsevik tengerészek, akik ösmerték Kerenszkit, — tiszteletadással engedték ki a hadügyminisztert. Így jutott ki Pétervárról is. Sehoh se tartóztatták fel.

A gépkocsin hamarosan elértek Gacsinba, majd Lugába, de a várt segédcsoportok nincse-

Az 1917 november 7-iki orosz forradalom kivégzett áldozatai.

nek sehoh. Kétségbeesve száguld tovább Kerenszki gépkocsiján. Végre elérnek Píkovba, Csremikof tábornok főhadiszállására.

A tábornok zavarban mentegelőzik Kerenszki előtt. Kijelenti, hogy

nincs hatalma a csapatok felett s képtelen volt erősítést küldeni.

Kerenszkinék gyanús a tábornok. Ugy érzi, hogy Csremiszov is hajlik a vörös forradalom felé és azért rátámad:

— Es hol van a harmadik lovasezred?! Láttá Krasznozt tábornokot? Ő is az ön véleményén van?

— Krasznozt tábornoknak minden pillanatban meg kell érkeznie Osztrovból.

Kerenszki szigorúan tekint a tábornokra:

— Amint megérkezik küldje hozzam.

— Igen!

És Csremiszov tábornok eltávozik — a forradalmi katonatanács ülésére azzal, hogy ott „kítapogalja” a hangulatot és azonnal visszatér jelentést tenni. Kerenszki vár. De elmúlik az egész nap és a tábornok csak este 11 órakor tér vissza, jelentve, hogy Kerenszkinék teljesen hiábavaló tovább várakoznia, mert

a csapatok felbomlottak

és a katonákra nem lehet számítani.

Kerenszki magánkívül támad Csremiszovra:

— És Krasznozt tábornok?! Még mindig várja?!

járatait pedig megszállták a vörös-matrózok csapatai.

Igy virradtak Kerenszki és társai október 25 reggelére.

A Téli Palota előtti tér dermesztően csendes és üres volt. A bolsevisták az éjszaka sötétjében még a Kerenszkiék páncélaútját is leszerelték és használhatatlanná tették. Kozákoknak híre-hamva sem volt sehoh. Mintha a föld nyelte volna el őket. Nem jelentkeztek a fronttól várt csapatok sem. A köztársaságiak között pánik tört ki és a Téli Palota percek alatt kiürült.

Kerenszki előtt nyilvánvalóvá lett, hogy csak radikális, gyors cselekedet segíthet még, — de mit lehetne tenni? Egyetlen megoldásnak azt tartotta, ha személyesen megy a csapatok elé és maga hajszolja őket a fővárosba. De, hogy ezt meglehesse, — a csapatok Pétervár közelében, Gacsinában voltak, — keresztül kell mennie az egész fővároson.

Szöknie pedig már nem lehetett.

Csremiszov hidegen felelte:

— Nem. Itt volt. De csak igen rövid ideig. Azonnal vissza kellett térnie Osztrovba.

Kerenszki ekkor világosan látta, hogy Csremiszovra nem számíthat többé. Saját magának kell összeköttetést találnia a harmadik lovashadtesttel és velük mindenáron vissza kell jutnia a fővárosba. Már épp indulni akart, amikor jelentkezett nála Krasznozt tábornok, vezérkari főnökével együtt. Megdöbbenve hallotta tőle, hogy Csremiszov egy Kerenszkitől származó parancsal a Pétervár elleni felvonulás beszüntetését rendelte el. Krasznoznak azonban gyanus volt a rendelet és ezért jelentkezett Kerenszkinél.

Ekkor elhatározták, hogy 26-án hajnalban együtt kimennek a frontra, összeszedik a harmadik hadtestet és mégis bevonulnak Pétervárra.

Az azonban ezzel a tervvel elkéstek.

Tudták, hogy Lenin főútókártyája az azonnali, feltételek nélküli békekötés volt. Lenin 24. és 25. közötti éjjel a carszkojeszelei rádióban mondott szózatával felhatalmazta a katonákat az azonnali fegyverszünetkötésre. Ludendorff ezt kihasználva, új offenzívát indított és az orosz csapatok hanyatt-homlok menekültek a fronttól, *ülködben rabolva, gyújtogatva*. Ezt az áratatot már Kerenszki sem tudta fellározni.

Eddig szól a nyilatkozat. Kétségtelenül érde-

Éhező orosz gyermekek, akiknek képe kimarad a szovjet propagandafüzeteiből.

kes, új részleteket ösmernünk meg belőle a húsz év előtti időkről. Az azóta elmúlt oroszországi napokról már nem Kerenszki nyilatkozik, hanem az a sok borzalom, amit a bolsevisták elkövettek s az éhező orosz milliók jajkiáltásai mindennél ékeesebben beszélnek. Mikor lesz már vége? Meddig tart még Stalinek terroruralma?

Mosoiu Traian tábornok oradeai emlékművének ünnepélyes leleplezése

Oradea. Saját tud. Vasárnap délelőtt 12 órakor fényes ünnepség keretében zajlott le Mosoiu Traian tábornok szobrának leleplezési ünnepsége, amelyet az Egyesülési téren állítottak fel. A nagyszabású ünnepségen a kormányt Berceanu alminiszter, a Vitéz Mihály rendet pedig Vasiliu szenátor képviselte. Teljes számban megjelent az oradeai helyőrség tisztikara Banciu Sabin tábornok, helyőrségparancsnok vezetésével, valamint a város és a megye vezető egyéniségei.

11 órakor ünnepélyes istentisztelet volt a görögkeleti székesegyházban, majd a nemzeti-színű lepellel borított szobor talapzatához vonultak. Dr. Popovici Miklós püspök mellett Maghier aradi püspök és Colan cluji metropolita haladt.

Az első szónok dr. Popovici Miklós püspök volt, aki Mosoiu Traian tábornok emberi erényeiről és katonai érdemeiről beszélt és az egyház kegyeletét tolmácsolta. Banciu Sabin tábornok Mosoiu haditetteit és nemeslelkűségét méltatta és a hadsereg kegyeletos háláját tolmácsolta. Berceanu alminiszter a kormány és Tatarescu miniszterelnök nevében beszélt, Vasiliu szenátor pedig a Vitéz Mihály rend képviselőjében emlékezett meg Mosoiu Traian tábornokról, a hős katonáról és hű hazafiról. Dan Pompiliu a Casa Nationala nevében szólt fel, majd dr. Bancila prefektus állt a mikrofon elé. Hálával emlékezett meg Mosoiu tábornokról, aki pártfogásba vette ezt az országrészt.

— Forró lelkű férfi, a kötelesség és a becsület katonája, akiben a hősiség lángja lobogott, a közérdek harcosa, aki legyőzött minden akadályt, akiben szilárd konstuktivizmus lakozott, őszinte, nyílt, jólelkű, szigorú, ha kellett; gesztusaiban természetes: ime, ez volt Mosoiu Traian tábornok!

A szoborbizottság nevében köszönetet mondott a kormánynak, a hadseregnek és mindazoknak, akik az emlékműre adakoztak. Végül Fodor Péter polgármester a város nevében megköszönte a szoborbizottság önzetlen munkásságát.

A szoborleleplezési ünnepség befejezése után kétszázterítékes bankett volt a Casa Nationalaban.

Egytől százezer leig terjedő pénzbírsággal sújtottak 140 vállalatot a román személyzet elhelyezésére kirendelt bizottság jelentése alapján

București. Saját tud. Az ipar- és kereskedelmi miniszter rendelkezést irt alá, amely a román személyzet elhelyezésére kirendelt bizottság jelentése alapján 140 București és vidéki, de főleg ardeali céget egytől százezer leig terjedő pénzbírsággal sújt, mert nem akarnak román nemzetiségű alkalmazottat felvenni. A listában a Hollerit Romana Ing. M. Landes București cég vezet, 100.000 lejlel; majd Luis Dreyfuss et Co. București cég 50 ezer lejlel, a Sared Kiviteli cég 30.000 lejlel; Siebag (Medias) 30.000 lei, Olimpas (Medias) 20 ezer lei, Kovad (București) 20 ezer lei, Baeder szappangyár (Arad) 20 ezer, Kamarat és Meder (Erașov) 20 ezer lei, Pallas Petroleum-társaság (București) 20 ezer lei, Gdynia amerikai vállalat (București) 15 ezer lei. Továbbá a 10 ezer lei bírságban részesültek között megemlítjük: Armin Falk et Co. kefégyár (Oradea), Borsec fürdő (București), Guttman Marcus butorgyár București, Fleischer kalapgyár Sibiu, Reslberth Rt. (Timișoara), Fundus Rt. (Timișoara), Schwartz Vilmos (Arad). Azután 7000 lei a Gloria mediasi téglagyár, 8000 lei a timișoari Igiena, valamint az oradeai Regner és Weiss cég. Igen sok ardeali, bucovinai és bucaresti céget sújtottak 5000 lei bírsággal s feltűnően sok sibiui cég szerepel a névsorban három- és kétezer leies bírságokkal, köztük fűszerkereskedők, mészárosok, kisipari vállalatok is, sőt a sibiui Schuller szállodára is kiróttak ezer lei bírságot, amiért nem akar románokat alkalmazni.

BÖRÉNEK HAMVASSÁGA a használt szappantól függ...

Ma rendelkezésére áll a Cadum szappan, amely segítségére van a bőrápolásnál. Finomhabja könnyen hatol a mély rétegekbe, a szöveteknek csodálatos rugalmasságot kölcsönöz, míg a bőrnek finom és bársonyos külsőt.

Cadum szappan
a legkiadósabb

A francia mérsékelt pártok szövetsége határozatot hozott a Népfront ellen

Megvádolta a Népfrontot, hogy két pártra szakította a francia népet és tönkretette a középosztályt

Párizsból jelentik: A francia parlament középpártjaiból alakult „Demokrata Unió” nizzai nagygyűlésén határozati javaslatot hozott, melyben támadja a Chautemps-kormányt és a népfront uralmát. A határozati javaslat szerint a népfront-kormány két táborra szakította a francia népet és megbontotta annak egységét; tönkretette a lakosság vásárlóképességét, megrendítette a pénzügyi egyensúlyt és súlyos

helyzetbe sodorta a középosztályt. A fontos problémák közül egyet sem tudott megoldani és a kormány nem a francia népé, hanem csak egyetlen frakció kormányának tekinthető.

A gyűlés során Flandin is felszólt és annak a reményének adott kifejezést, hogy Franciaország újra visszanyeri és vissza is kell nyernie életterejét, mely annyiszor megmentette már az országot a történelem során.

A magyarországi kisgazdapárt alapítójának emlékűnepe

Darányi Kálmán miniszterelnök a kormány külpolitikai tényei iránt bizalom előlegezését kérte. Kifejtette, hogy a belpolitikában a vörös áradat nem lehet urrá

Kaposvárról jelentik: Darányi miniszterelnök, Bornemisza miniszter és nagyszámú politikai előkelőség jelenlétében leplezték le vasárnap délelőtt az erdőesokonnyi temetőben nagyatádi Szabó István, volt földművelésügyi miniszter síremlékét. Az avatóbeszédet Darányi miniszterelnök mondta, méltatva az egyszerű földművesből miniszterré lett népzvezér érdemeit a háború utáni földreform körül.

Délben Kaposváron többszáz terítékes közeled volt a miniszterelnök tiszteletére. Darányi miniszterelnök a pohárköszöntőjében adott válaszában többek között a következőket mondta:

— Legyenek meggyőződve arról, hogy Magyarország miniszterelnökének a mai helyzetben nagy és sok erőre van szüksége, mert ennek az országnak ügyeit nagy óvatossággal, szerető gondnal, de egyúttal megfelelő erővel lehet csak képviselni. És higgyék el nekem azt is, hogy igen sokszor kell félreértésekkel is megküzdeni. Különösen arra kell rámutatnom, hogy külpolitikai kérdésekben gyakran előfordul, hogy az ország közvéleménye felán nincs megfelelően tájékoztatva. En csak azt kérem önöktől, hogy ha a kormány az összes kérdéseknek és a kérdések valamennyi kompliká-

ciójának ismeretében külpolitikát folytat, előlegezzék a kormánynak azt a bizalmat, hogy ezt a külpolitikát az ország jól felfogott érdekében igyekszik szolgálni. Ilyen kis országnak

függetlensége fenntartása mellett arra kell törekednie, hogy szimpátiákat szerezzen, a meglevő barátságokat pedig fenntartsa és ápolja. Nem elég azonban megőrizni azt, ami van, hanem fejleszteni is kell, még pedig nemcsak anyagi, hanem kulturális és szellemi vonatkozásban is.

— A belpolitikában igen jelentős változások előestéjén állunk. Bár el vagyok szánva arra, hogy bármilyen támadásokkal szemben is a választójogi törvényjavaslatot csak a nemzet egyetemes érdekei által megszabott korlátok között fogjuk megvalósítani, mégis nagyon ügyelni kell arra, hogy népünk sem jóindulatú rajongók, sem hitvány kalapdorok eszközévé ne lehessen. Mi magyar politikát akarunk csinálni. Kivülről jövő eszméket csak olyan mértékben fogadunk el, amennyiben azok hasznosak és a nemzet egyéniségével összeegyeztethetők. De a vörös áradat sem lesz többé urrá ebben az országban.

„Lithynia” ásványviz

A t. fogyasztó közönség szíves tudomására hozzuk, hogy a közkedvelt „Lithynia” ásványviz kizárólagos lerakatával, terjesztésével és szállításával, az előnyösen ismert Váli szikvizgyárat bíztuk meg. Felkérjük a t. vevőinket, hogy megrendeléseiket szíveskedjenek a Váli céghez, Oradea, Str. Vlahuță 80 szám. Telefon 37. intézni, amely cég közismert pontosságával és előzékenységével fogja a Lithynia ásványvizet t. vevőinkhez elszállítani.

Tisztelettel:

a „Lithynia” ásványviz tulajdonosai.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, fél évre 400
nyugdíjra 240, egy hónapra 70 lej.
Magyarországon: Egész évre 90 P., fél évre 45 P., nyugdíjra 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepnap 25 fillér.
Postafiókárképzési csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvényel meg és nem adunk vissza.
Csekk választékosan magánlevelekre válaszolunk.

Az Egyházmegyei Tanács évi közgyűlését november tizennyolcadikára összehívták

Clujról jelentik: Az albainiai latin szertartású római katolikusok ősi intézménye, az Egyházmegyei Tanács (Státus) évi közgyűlését a püspök november 18-ikára hívta össze. Ez alkalomra az intézményt vezető igazgató tanács részletes jelentést adott ki a gondjaira bízott iskolák, pénzalapok és ingatlanvagyonok egyévi kezeléséről.

A jelentés bevezetője elégtétellel állapítja meg, hogy a világnézetű zürzavarban az Egyházmegyei tanács az őskereszténység példájára a néphez gyökerezett be, s megvalósítója tud lenni a Katolikus Akciónak. A jelentés meleg szavakkal emlékezik meg *Majláth* Gusztáv Károly negyvenéves püspöki jubileumáról.

Az Egyházmegyei Tanács 8 fiuközépiskolát tartott fenn, melyekben az elmúlt tanévben 1528 volt a növendékek száma, 132 tanárral. Leányközépiskola volt 12, s ezekben 1512 növendék és 150 tanár. Elemi iskola volt 183, (plébániák száma 246), elemi iskolai növendék volt 15518, tanító 421. Az elemi iskolák növendékeinek a száma 604-gyel apadt a múlt tanévi létszámhoz képest. — Az Egyházmegyei Tanács két földművelésközpontjának (Radnóton és Kézdivásárhelyen) összesen 120 volt a növendéke.

A középiskolák mellett fenntartott fiú- és leányintézetekben 913 volt a növendékek száma.

MIHÁLY NAGYVAJDA NEVENAPJA.

Bucuresti. Saját tud. Mihály nagyvajda hétfőn ünnepelte nevenapját. Ebből az alkalomból ünnepélyes istentisztelet volt az érsekségen. Déli 12 órakor a Mihai Voda templomban volt hagyományos istentisztelet. A templomban megjelent Károly király és a Vitéz Mihály rend lovagjai. Egy órakor lakomára ültek össze a királyi palotában az előkelőségek. A királyi palota előtt a déli órákban hatalmas tömeg gyűlt össze, hogy lássák a nagyvajda üvözlésére és a lakomára vonuló diszruhás lovagokat, katonai és polgári előkelőségeket.

Ünnepélyesen megnyitották a cluj-i Ferdinánd király tudományegyetemen az új tanévet. Cluj. Saját tud. Ma délután 12 órakor nyitották meg ünnepélyes keretek között az 1937—1938. évi tanévet a cluj-i Ferdinánd király tudományegyetemen. Az egyházi istentisztelet után Stefanescu Goanga, az egyetem rektora tartott nagyhatású beszédet, becsületet és szorgalmas munkára buzdítva az egyetem polgárait, egyben pedig röviden beszámolt az elmúlt év eredményeiről is. A megnyitó ünnepség, amelyen részt vettek a diákság és nagyszámú részt, a késő déli órákban ért véget.

PACELLI BIBOROS ÁLLAMTITKÁR LETT A PÁPAI DIPLOMATA-AKADÉMIA PROTEKTORA. Rómából jelentik: A pápai diplomata-akadémia a Bisleti biboros halálával megüresedett protektori méltóságot a Szentatya Pacelli biboros-államtitkárral töltötte be. Ezt az Akadémiát olaszul „Accademia dei nobili ecclesiastici”-nek hívják. Az utolsó 50 év alatt az Akadémia növendékei közül 250-en kerültek a Kuria magas méltóságába és lettek biborosok. Habár a neve szerint nemesi akadémia, ma már polgári származású növendékei is vannak.

MARIORA JUGOSZLÁV KIRÁLYNŐ BUCURESTIBEN. Bucuresti. Saját tud. Hétfőn reggel 10 óra előtt néhány perccel Bucarestbe érkezett Mariora jugoszláv királynő. Mariora királynő fogadtatásán a cotroceni átlomáson megjelentek a kormány tagjai, élükön a miniszterelnökkel, valamint a katonai és polgári hatóságok képviselői.

Az orthodox román testvériség (FOR) országos nagygyűlése Oradeán. Saját tud. A városi templomban tegnap délben kezdődött meg a „Frăția Ortodoxă Română”, az „Ortodox Román Testvériség” nevű görögkeleti vallási egyesület országos nagygyűlése. A kongresszusra Transsylvania minden részéről érkeztek delegátusok és zsúfolásig megtelt a színház, amikor Sextil Puscariu, cluj-i egyetemi tanár, a „Frăția Ortodoxă Română” elnöke hozzakezdett megnyitó beszéde felolvasásához. Mota és Marin aldozatáról emlékezett meg először, majd arról beszélt, hogy az orthodox egyház állást foglalt az utóbbi időben a bolsevizmus, a szabadkőművesek ellen és a Patriarcha a zsidó veszedelem kérdésében is nallatta szavát. A továbbiakban arról beszélt a szónok, hogy az egyház ne legyen egyszerű szemlélője a dolgoknak, hanem aktívan avatkozzék bele az eseményekbe, mint 1848-ban, amikor a papok keresztelést a kezükben vezették a román nemzeti érdekekért küzdő tömeget. Bejelentette, hogy az Egyház harcolni fog a szabadkőművesek, a bolsevisták és a zsidók ellen, akik nem ismernek semmiféle skrupulust. „Az orthodox egyház a nacionalista mozgalmak vonalára helyezkedett” — jelentette ki Sextil Puscariu, majd az ipar és kereskedelem nacionalizálásának szükségességéről beszélt, mert — mint mondotta — csak így lehet harcolni az idegenek ellen. A továbbiakban arról beszélt Sextil Puscariu, hogy négy héttel ezelőtt Tatarescu miniszterelnök Oradeán járt és megtekintette a határerődítményeket. A szónok azt fejtette ki, hogy nemcsak vasbeton Maginot vonal, hanem lelki Maginot vonal is kell. — Sőt, — mondotta a szónok — az erődítmény csak akkor lesz erős, ha mögötte nem lesznek olyan emberek, akiknek nincs kapcsolatuk a földdel. Jó pár kilométerre a vasbeton övezet mögött minden kisebbséget el kell távolítani és helyükbe orthodox román telepeseket kell hozni.” Sextil Puscariu beszéde után több felszólalás hangzott el és dr. Fodor Péter polgármester a város nevében üdvözölte a kongresszust. Andrei Maghier aradi püspök, Sabin Banciu tábornok, helyőrségi parancsnok, Bancila Ion dr. prefektus, Fodor Péter dr. polgármester és mások szólaltak meg fel a kongresszuson.

FELSZENTELTE A HŐSÖK TEMPLOMÁT MIRON CRISTEA PATRIARKA. Bucuresti. Saját tud. Tárkul Jiuban tegnap felszentelték a hősök templomát. Az ünnepélyes aktusnak különös jelentőséget kölcsönözött Tatarescu miniszterelnök jelenléte és az a körülmény, hogy a felszentelést maga Miron Cristea patriarcha végezte. A patriarcha beszédében felsorolta azokat a vezető politikusokat, akik az utóbbi időben templomokat és paplakokat emeltek birtokaikon és falvaikban. Sassut, Antonescut, Lupul, Stelian-Popescut, Tatarescut említette meg, különösképpen ezek között s melegen méltatta Tatarescu érdemeit, aki, amióta kormányon van, bőkezűen támogatott számos templomot az országban. Nem politizállok, — mondotta Miron Cristea, — de el kell ismernem, hogy az utolsó négy esztendőben, amelyben Tatarescu kormányzott, az orthodox egyház a legszebb napjait élte a háború óta.

Kedves Zsuzsi!

Te vagy a legedesebb és a legönzletlenebb barátnóm. Ezentúl csak azt teszem, amit te tanácsolsz. Neked köszönhetem, hogy archoróm viszonyterve hamvát, bársonyos szépségét és teintem az arisztokrata hölgyek megjelenésére emlékeztem.

Naponta használd a KÉRDŐ ÉS FELELŐSÉG Margit krémet, mely az évtizedes tudományos biológiai kutatásokra felépített legmegbízhatóbb arc- és szépségápoló szer.

Használd továbbra te is. Ötel Margit.

PÁRISZBAN LESZ 1940-BEN AZ EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUS. Párizsból írják: Az Eucharisztikus Világkongresszusok állandó bizottsága legutóbb Párizsban tartott ülésén elhatározta, hogy 1940-ben Párizsban lesz az Eucharisztikus Világkongresszus. Párizsban már volt egyszer Euch. Világkongresszus 1888-ban. A Szentatya csak az 1905-ben, Rómában tartott kongresszus óta küld külön delegátust az ünnepségekre.

Feljegyzések

„...Ne felejtsetek el, hogy a mi pártunk először nemzeti párt és csak azután liberális párt. Eppen ezért mindig nemzeti érdek uralkodott politikánkban...” — mondta Bratianu Dinu a román nemzeti liberális párt elnöke szerzetek egybegyűjtött ifjusága előtt.

Ezt már régen tudtuk. Láttuk azokon a törvényeken, intézkedéseken, melyeket ez a párt sokszori kormányzása alatt hozott. Tapasztaltuk a saját bőrünkön a politikai és kulturális életben éppen úgy, mint most legutóbb különös élességgel gazdasági téren. A tételt azonban ennyire világosan és határozottan még nem hirdette senki. Fel kell jegyeznünk tehát most azt, hogy ez a kijelentés elhangzott, még pedig a legilletékesebb helyről: a párt elnökének szájából.

Ez az őszinteség még hasznos lehet a számunkra. Hasznos, mert gondolkodásba ejt. Vannak még sokan közülünk, kiknek a kijelentésen gondolkodniuk kellene.

A többség sokkal könnyebben lehet liberális, mint kisebbség. Az a többségi nép, mely az állam kormányzó hatalmát a kezében tartja, könnyen tehet így, mert számtalan liberális módszer áll rendelkezésére, mellyel nemzeti érdekeit megvédi. Svájcsajátos nemzeti élette azon a tisztelőten épül fel, melyet a népi szabadság és a sok nyelvűség iránt a hetven százalékos német többség táplál. A régi magyar uralom mindvégig abban a hitben kormányzott, hogy társadalmi és gazdasági téren nyugodtan lehet liberális — a nemzeti érdekek veszedelme nélkül.

Ez a régi magyar gazdasági és társadalmi liberalizmus nem tett különbséget az állam polgárai között. A teljes gazdasági kötetlenség így mélyen bennegyökerezik abban a nemzetünkben, melyet az a liberalista korszak nevelt. Ma is éppen olyan kötetlenül, minden nemzeti gond és céltudatosság nélkül éli ez a nemzet, de a maga gazdasági életét. Így elégtét ki szükségleteit, így tesz-vesz a mindennapi életben.

Ami azonban a többségi életben nagylelkűség volt, mintegy ellenszolgálatás a hatalom birtoklása ellenében, az a kisebbségi helyzetben az öngyilkosokhoz hasonlatos. A legfőbb eszközt adja ki a kezéből, amivel kisebbségi népek rendelkeznek: a gazdasági, a nemzeti öntudat hatalmas fegyverét.

Ez annál veszedelmesebb, mert, ime, látjuk és halljuk még a román liberális párt is előbb nemzeti és csak azután liberális, nálunk pedig igen sokan vannak, akik előbb liberálisok és csak sokára, messze azután — nemzetiek.

(Skin.)

Szivenlőtte magát a bálterem közepén egy hadnagy. Bucuresti. Saját tud. Bálból jelentik: Constantin Dafin hadnagy, vasárnap hajnali öt órakor az ottani Popov-vendéglőben rendezett bálon mellbelőtte magát és azonnal meghalt. A fiatal tiszt ellen nemrég fegyelmi eljárás indult, ami nagyon elkeserítette. A vézetes bál éjszakan féltékenységi jelenet is játszódott le közte és egy barátja között s ez annyira felizgatta, hogy kocsin hazahajtatott, magához vette revolverét, amelyet mindjárt ki is próbált néhány, a levegőbe leadott lövéssel, aztán vieszatért a táncmulatságba, ahol még italt rendelt s aztán a bál forgatag közepette, öngyilkos lett.

TÁRSADALMI ÜNNEP PAYER FERENC APOSTOLI KORMÁNYZÓHELYETTES TISZTELETERE. Sátoraljaújhegyről jelentik: Nagy ünnepségen részesítették itt 70-ik születésnapja alkalmából Payer Ferenc apostoli protonotárius-apátplébánost, a kassai apostoli kormányzó volt magyarországi helynökét. A jubileum alkalmából a papság a hét évtized emlékére hét darab eucharisztikus kelyhet ajándékozott a főpapnak. A kassai apostoli kormányzó képviselőjében Szopkó István pápai kamarás nagy beszédben méltatta a jubiláló főpap érdemeit. A református egyház nevében Kiss Ernő esperes, a zsidó hitközség nevében Róth Sámuel főrabbi, az evangélikusok nevében Domján Elek püspök kívánt szerencsét az ünnepeltnek.

* **Khasana ajakpirosító és Khasan arcpirosító** a szépművészetében elérték a tetőfokot. Khasana arcpirosító, egy varázslatos szépség szer, az arcnak fiatalos frisseséget kölcsönöz — a Khasana ajakpirosító megszépíti a száját, egész napon át tartós és amelletti nem fest.

* **Hűsmérgezés, kolbászmérgezés, halmérgezés vagy gombamérgezés** előfordulásakor a gyorsan ható természetes „Ferenc József” keserűvíz azonnali használata — egy vagy két pohárral — rendkívül fontos segédcsőz! Kérdezz meg orvosát.

* Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedőknek reggel felkeléskor egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz — a legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyű ürülést biztosít, azonkívül a gyomor és a belső működését elősegíti és kielégítő emésztést hoz létre. Kérdezze meg orvosát.

Felhívás. A vas- és fémipari szindikátus tagjait felkérem, hogy folyó hó 9-én, kedden este 6 órakor a mesterkönyvek és vizsgák kérdésében a munkakamara földszinti nagyteremében a sajtó érdeklődésére megjelenni sziveskedjenek. Singer Endre elnök.

NAGY TÜZ EGY BUDAPESTI IPAR-TELEPEN. Budapestről jelentik: Vasárnap hajnalban nagy tűz pusztított Budapesten, a „Honi Faipar Részvénytársaság” telepen. A tűzoltóság csak hatórai megfeszített munkával tudta a tüzet eloltani, miután a tűz főfészke a gyár szárítóhelyiségében volt, ahol nagymennyiségű szárított fa és gyapot volt főlhalmozva. Két tűzoltó súlyos égési sebeket szenvedett.

* Orvosi hír. Dr. Osváth a bőr- és nemibeteg-égek szakorvosa áthelyezte rendelőjét a Parcul Traian 1. szám alá. (Plesz-ház). Rendel fél 9-től — 11 óráig a Szent József kórház ultrarövid hullamu osztályán, fél 12-től lakasan. Telefon 49.

KÉT TANÍTÓ PERNYERTES LETT AZ EGYHÁZKÖZSÉGGEL SZEMBEN. Carei. Saját tud. A közoktatásügyi minisztérium még 1936 évelejen elrendelte, hogy fokozatosan vezessék be a német tannyelvét a sanislaui római katolikus elemi iskolában. Mivel az iskolázók nem hajtották végre e rendelkezést, a minisztérium elrendelte az iskola bezárását. A bezárással kapcsolatosan az egyházközség felmondta Soltész István és Skrabatovics Endre tanító állását. — akik 36—38 éve állottak a sanislaui egyházközség szolgálatában — azzal az indoklással, hogy 1934—35-ben nem feleltek meg a román nyelvtanfolyamon. Az elbocsátott tanítók pert indítottak a carei járásbírósnál a római katolikus egyház és annak iskolázói ellen. A carei járásbírósa a minap hozott ítéletet az ügyben, mely szerint a felmondást jogtalanannak mondta ki. Soltész Istvánt és Skrabatovics Endrét visszahelyezte állásaiba és kimondta, hogy az alperesek tartoznak a felpereseknek megadni az elbocsátás előtti időben kapott teljes fizetést és egyéb járandóságait. Ezenkívül ötezer lei perköltség megfizetésére kötelezte a járásbírósa a sanislaui egyházközséget és iskolázókat.

Kérvényezett a miniszter a saansimion katolikus iskola működési engedélye ügyében. Mercuria-Ciuc. Saját tud. Az alciuci Saansimion nagyközség katolikus iskolája elvétele már éveket ezelőtt megindult a helyi közoktatásügyi szervek munkája. Sikerült is a pompás, többtanterős iskoláját elvenni azzal, hogy azt valamikor a község építette, így tehát állami tulajdonnak tekintendő. Bár az ügyben megjogerős döntés nincs, az iskolát karhatalommal kényszerítették és becsúszott az állami iskolák. Az iskolafenn tartó román katolikus egyházközség erre kénytelen volt más iskolaépület után nézni. Megerőlt ábrándokkal és gyorsasággal kerített is iskolahelyiséget, melynek használatbavételére azonban az engedély a múlt évben nem jött meg és így az iskola szünetelni volt kénytelen. Hengeres utánjárassal, az egyházmegyei főhatóság előzetes közlése révén az ideit tanévre végre leérkezett az iskola működési engedély, azonban annak kelte szeptember 10-e volt, tehát az a nap, melyen éppen lejárnak az iskolai beiratások. A tanfelügyelőségnek az volt a kérdésben az álláspontja, hogy az engedély leérkezése előtt meg beiratásokat nem lehetett eszközölni, így tehát katolikus iskola nem létezik, a szülői nyilatkozatok alapján beírt székely gyermekek kötelesek a minni az állami iskolába. Tódor László plébános és a szülői kitartottak és még bürokratazok kirovása után sem engedték gyermekeiket katolikus iskolájukból. Végre ebben az áldatlan kérdésben, melyet szított az ottani állami iskolai igazgató és előjáróság erőszakos fellépése is, rendet teremtett a miniszter. Most két leiratában kimondja, hogy a katolikus iskola szabályszerű működési engedéllyel rendelkezik, működését zavartalanul folytathatja, mert nem irányadó, mikor kelt a működési engedély, hanem az a fontos, hogy az iskola birtokában legyen.

* Egy kiváló szer az érrelmeszesedés következtében meglévő fájdalmak gyógyítására az URODONAL. URODONAL a tudomány és a tanár által elismert szolgálatot teljesít az emberiségnek. Rheumatikus fájdalmak, köszvény, érrelmeszesedés, ischiás, idegesség, fejfájás, elhályosodás, hólyagbaj és epehántalmak leküzdésére az URODONAL, mint egyedülálló szer elsőrangú.

Hátfájás!

Azonnali enyhítésére kenje be óvatosan rajó testrészt Sloan's Linimenttel Meglepő, milyen gyorsan hat a Sloans Liniment. Atható és csillapító melege azonnali enyhíti a fájdalmakat, behatolva a szövetekbe.

Eppen ez a gyors hatás teszi Sloans Linimentet a fájdalmak, zsábák, zuzódások és ficamodások elleni kedvelt gyógyszerre. Unalmas bedörzsölés, masszázsa nélkül, egyszerűen óvatos bekenéssel gyorsan és kitünő eredménnyel hat.

SLOAN'S LINIMENT a család gyógyszer
 FÁJDALMAK — SZURÁSOK — FICAMODÁSOK — ZUZÓDÁSOK — GÖRCsök — MEREVSÉG — HÜLESZ — AZONNALI ENYHÜLÉS — bedörzsölés nélkül

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Enyhe légáramlás, helyenként kisebb eső, sok helyen köd. A hőmérséklet változatlan.

* A kitünő dr. Földes-féle Margit krém legmegbízhatóbb arc- és szépségápoló szer.

Temetés. Ferenczy Péter asztalosiparos 23 éves korában meghalt. Temetése hétfőn volt a Rulikovszky kápolnából. — Markutz Erzsébet 70 éves korában meghalt. Temetése kedden 4 órakor lesz a Haller kápolnából. (Erdélyi „Concordia”).

Urosviciu Miklós 24 éves korában meghalt. Temetése vasárnap volt. — Dişiu Joan 54 éves korában meghalt. Temetése hétfőn volt Sámბata községben. — Brad János vasuti raktárfőnök 39 éves korában meghalt. Temetése hétfőn volt a Carpaţilor utca 26 számú gyászházától a Rulikovszky temetőbe. — Takács József 40 éves korában a közokházban meghalt. Temetése hétfőn volt a Rulikovszky temetőbe.

SZÍNHÁZ

Urilány szobát keres

(Bemutató a Magyar Színházban).

Nem tart igényt irodalmi elismerésre, de a közönséget három órán át jókedvben és derűségben tartotta a Thalia színház legújabb operettje, az „Urilány szobát keres”, amelyet az operettegyüttes vasárnap este mutatott be Oradeán. Az igénytelen mesét a szövegírók teletűzdelték a francia vígjátékokból jólismert ötletekkel, melyeket a színészek fokoztak fel jókedvű és halványként kirobbanó sikerrel. Zsigmond Pál zenéje szerencsésen simul a cselekményhez és alkalmas ad a szereplőknek arra, hogy táncszépségükről meggyőzzék a közönséget. A darab főszerepében Úrmóssy Magda igyekezett kihozni minden jót. Énekel, táncolt, mókázott és biztos kézzel vitte sikerre a darabot. Vele együtt Bazsa Ava, Perti Mimi, Jenei János, Perényi János, Nagy István, Homm Pál, Paál Magda és Réthelyi Ödön osztottak a sikerben. Csóka József és Tompa Pufi kitünő karrikaturája tökéletesen kiegészítette a hangulatot. Stefanidesz József a szokott művészettel vezényelte a zenekart.

SOLNESS ÉPÍTŐMESTER — EGY POHÁR VIZ — KÜLÖNÖS SZERELEM

Csütörtöktől hétfőig a Thalia színház prózai együttese szerepel nálunk. Az együttes öt nap alatt három világirodalmi értékű és amellét paratlan színpadi sikert jelentő darabot mutat be. Csütörtökön Ibsen Henrik véresen aktuális színműve, a Solness építőmester kerül színpadra, amelynek cluji előadásáról az az egyhangú megállapítás, hogy a társulat legkitünőbb teljesítménye.

Pénteken regéta várt bemutatót tart a színház. Scribe elragadó vígjátéka, az Egy pohár víz kerül színpadra, a múlt szezon százszázalékos sikerét megbetelítő nagy sikere. A cluji előadást tündöklő díszletek és vagyont érő kosztümök s az együttes szívdertően vidám játéka, valószínűleg eseményé avták.

Vasárnap és hétfőn Steve Passeur legújabb, most is állandóan táblás házak előtt futó szenzációsan izgalmas színműve, a Különös szerelem van műsoron.

A délutáni előadásokon az eltévedt báránycsapat és a Delilla változtatják egymást.

HETI MŰSOR:

Szerda román előadás.
 Csütörtök este 9 órakor: **Solness építőmester.**
 Péntek délután 5 órakor: **Eltévedt báránycsapat.** (Olcsó helyárrakkal.)
 Péntek este 9 órakor: **Egy pohár víz.** (Scribe világhírű vígjátéka, ragyogó új díszletekkel és kosztümökkel.)
 Szombat délután 5 órakor: **Eltévedt báránycsapat.** (Olcsó helyárrakkal.)
 Szombat este 9 órakor: **Egy pohár víz.**
 Vasárnap délután 3 órakor: **Delilla.** (Olcsó helyárrakkal.)
 Vasárnap délután 6 órakor: **Egy pohár víz.**
 Vasárnap este 9 órakor: **Különös szerelem.** (Steve Passeur óriási sikerű, legújabb színműve Harsányi Zsolt fordításában.)
 Hétfő este 9 órakor: **Különös szerelem.** (A ciklus záróelőadása.)

Megjelentek

Magyar Lapok 1938. évi NAPTÁRAI

- ERDÉLYI SZENT CSALÁD NAPTAR**
Sima papíron, igen szép képekkel, művészi borítólappal, a legváltozatosabb tartalommal, 144 oldal. . . . . Ára: 16 lei
  - MESEMONDÓ NAPTAR**
Népies, érdekesítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal. . . . . Ára: 12 lei
  - FÖLDMŰVELŐK NAPTÁRA**
Népies, érdekesítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal. . . . . Ára: 12 lei
  - KERESZTÉNY ÉLET KÉPES NAGY NAPTAR**
Népies, érdekesítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal. . . . . Ára: 12 lei
  - PAZMÁNY PÉTER NAGY KÉPES NAPTAR**
Népies, érdekesítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal. . . . . Ára: 12 lei
- Magános megrendelőknek, legalább 10 példány rendelése esetén 10 százalékos engedmény, 20 példányon felüli rendelés esetén a szállítási költséget a kiadó viseli.

MAGYAR LAPOK NAPTÁROSZTÁLYA

SPORT

A Phönix legyőzte a Rapidot

Gólzáporral győzött a CAO, Ripensia, Victoria és Juventus, nehezen a Venus és az Unirea-Tricolor

Meglepetés nélkül, úgy látszik, nem játszanak le egy fordulót sem. Ezuttal a bajnokjelölt Rapid vértett el Baiamaren. A többi mérkőzések papírforma győzelmet hoztak. Örvenedtes a CAO nagy formajavulása, kár, hogy az évad végén következett be. Gólzáporos győzelemben nem volt hiány, bár a legtöbb helyen a felázott, csúszós pálya erősen a játék hátrányára volt.

Részletek a következők:

I. CSOPORT:

CAO—Olimpia 5:0 (1:0).

Oradea, 1200 néző, bíró Constantinescu. Rég nem látott pazar játékkal győztek a zöld-fehérek utolsó bairnoki mérkőzésükön. A csatársor ezuttal ötletesen és okosan játszott s kapu előtt is kihasználta helyzetét. Az Olimpiában a fedezet-sor hagyott ki. Góllövők: Orza (3), Haláti és Szaniszló I.

Unirea Tricolor—Kinizsi 3:2 (2:1).

Bucuresti, 4000 néző, bíró Petru Vasile. Egyenlő ellenfelek harcából a kapu előtt határozottabb csatársorral rendelkező hazai csapat került ki győztesen. Góllövők: Sony Niculescu (2) és Jordache, illetve Thierjung és Glasz.

Victoria—Jiul 6:0 (2:0).

Cluj, 2000 néző, bíró Braidă. Nagyszerű formában van a Victoria csatársora. A Jiul védelme nem tudott vele megbirkózni. Góllövők: Szántay (2), Cocuban II (2) és Pop IV. (2).

1. AMTE	8	5	1	2	22:9	11
2. Phönix	9	5	0	4	15:16	10
3. Unirea Tricolor	7	4	2	1	17:9	10
4. Victoria	7	4	1	2	22:11	9
5. Rapid	8	4	1	3	17:12	9
6. Kinizsi	7	4	—	3	26:18	8
7. CAO	9	3	2	4	19:18	8
8. Jiul	8	3	1	4	12:25	7
9. Olimpia	8	2	1	5	9:20	5
10. DUIG	9	1	1	7	10:30	3

Phönix—Rapid FC 2:1 (2:1).

Baia-Mare, 2000 néző, bíró Chicin. A Phönix jobban és szemnek tetszetősebben játszott, míg a Rapid egyéni lefutásokkal kísérletezett. Pecurariu révén a fővárosi csapat tesz vezetésre, de Freiberg egyenlített. A 42. percben Vintila öngólt vét. Szünet után váltakozó játék folyik. A Phöbus egygólos győzelme megérdemelt.

II. CSOPORT:

Venus—Vulturii Textila 2:0 (2:0).

Lugoj, 2000 néző, bíró Muresan. Az első félidőben határozott fölényben játszott a bajnokcsapat, de szünet után a Vulturii egyenrangú ellenfél volt. S ha Muresan bíró megadja a 11-est, az egyik pont könnyen Lugojon maradhatott volna. Góllövők: 5. perc Ploesteanu, 18. p. Pelea Válcov. Szünet után a 30. percben Sfera felbuktatja Popescut, de a bíró 11-es helyett a Vulturii ellen ítélt büntetést. Nagy botrány tör ki s csak nehezen lehet a mérkőzést folytatni.

Juventus—Gloria 5:1 (2:0).

Bucuresti, 2000 néző, bíró Cosma. Gyenge nivóju, csapkodó játék után magára talál a Juventus és megérdemelten nyer. Góllövők: Palmer, Zainescu (2), Korony és Dunăreanu, illetve Fritz.

Ripensia—Dragos Voda 8:1 (4:0).

Timisoara, 350 néző, bíró Pálffy. Esőben, bokáig érő sárban is pompásan játszottak a profik, főleg a csatársor. Góllövők: Bindea (5), Sepi és Dobay (2), illetve Schmidt.

1. Ripensia	7	6	0	1	32:11	12
2. Venus	6	5	1	0	12:8	11
3. Gloria	8	4	2	2	22:14	10
4. Juventus	7	4	0	3	15:13	8
5. ACFR	8	3	2	3	15:15	8
6. Universitatea	8	3	0	5	17:28	6
7. Dragos Voda	7	3	0	4	12:19	6
8. Vulturii	9	3	0	6	11:22	6
9. Crisana	8	2	0	6	11:20	4
10. Sport. Stud.	6	1	1	4	10:16	3

Pontot veszített a Rovine Grivita

Győzött a Törekvés és pontszámában beírte a listavezetőt

A B) liga nyugati csoportjában változatos és izgalmas a küzdelem. Még csak három forduló van hátra, de a helyzet teljesen nyílt. A jelenleg negyedik helyen fekvő TMAC épügy lehet az első, mint a listavezető Rovine Grivita, amely most vasárnap is leadott otthonában egy pontot. Az oradeai Törekvés változatlanul tartja második helyét s pontszámában már beírte a Rovinet. Hátralevő ellenfele a Prahova (Oradea), Victoria (Careiben) és az UDR (Resitan). A HTV visszalépése folytán a vele lejátszott mérkőzéseket megsemmisítette a szövetség (a táblázatból ki is vontuk).

Nyugati csoport

1. Rov. Grivita	7	5	1	1	16:9	11
2. Törekvés	7	5	1	1	14:9	11
3. UDR	7	3	—	2	22:10	10
4. TMAC	7	4	1	2	23:18	9
5. Mures	8	4	1	3	22:19	9
6. Unirea	9	4	—	5	18:37	8
7. Victoria	8	3	2	3	9:15	8
8. Tricolor	7	2	2	3	17:15	6
9. CFR Simeria	8	2	1	5	10:19	5
10. Prahova	7	—	2	5	14:17	4
11. Soimii	7	—	1	6	7:15	1

A vasárnapi forduló részletes eredményét egyébként a következők:

Oradea: Törekvés—Soimii 1:0 (0:0). Nagy fölénye ellenére is csak a II. félidő 30. percében ért el gólt a honi együttes Hanga révén. Hanga előtt egy 11-est. Kornerarany 15:1 a Törekvés javára.

Alba-Iulia: TMAC—Unirea MV 4:2 (4:1). Iskolajátékkal győztek a timisoaraiak.

Resita: UDR—Prahova 3:2 (2:1). Főlénye ellenére nehezen nyert az UDR

Craiova: Rovine Grivita—Mures 1:1 (1:1). Változatos játék, igazságos eredmény.

Baiamare: Tricolor—CFR Simeria 7:0 (4:0). Könnyű győzelem.

Keleti csoport:

Chişinău: Sporting—Macabi 1:1 (1:0).

Radauti: Crai Iovan—Hatmanul Luca Arbo-re 3:2 (1:2).

Cernăuți: Telefon Club—Jahn 5:1 (3:0).

Ploesti: Tricolor—DVA 2:0 (1:0).

Braila: Franco-Romana—Textila 1:0 (0:0).

Galati: Victoria—Gloria 3:1 (2:1).

A magyar NB-ben

Pontot rabolt a Nemzeti a Hungáriától

Budapestről jelentik: A Nemzeti Bajnokság során teljes forduló bonyolítottak le. Két váratlan eredmény született. A bajnok Hungáriától pontot rabolt a Nemzeti, míg a Kiepest legyőzte a Phöbust. A Fradi és az Ujpest is nehezen győztek. Eredmények:

Nemzeti—Hungária 2:2 (2:0). Igen változatos küzdelem, amelyben főleg az első félidőben a Nemzeti hevesen és sikeresen támadott. Szünet után nagy rohammal sikerült a Hungáriának egy pontot megmentenie. A gólokat a 41. és 43. percben Horváth, illetve szünet után a 3. és 14. percben Cseh rugta.

Ferencváros—Szürketalaj 4:3 (3:2). A 10. percben Sárosi 11-esből, a 26. percben Kiss, a 29. percben Sárosi góloz, de azután a 42. és 43. percben Odry 15 két gólt. Szünet után a 7. percben Odry egyenlített és a 20. percben Toldi szerzi meg a győzelmet.

Ujpest—Budai 1:0 (1:0). Nagy fölényben ját-

* Kisdedek makacs székszorulásánál és nagyobb gyermekek gyomorbelhurutjánál reggel felkeléskor már egy negyedpohár természetes „Ferenc József” keserűvizet is kitűnő eredménnyel adhatunk. Kérdezze meg orvosát.

szott az Ujpest, még sem tudott gólt elérni. Egyetlen gólja 11-esből esett a 38. percben Kocsis révén.

Kispest—Phöbus 2:0 (1:0). A 22. percben Déry, majd szünet után a 44. percben Nemes rugta a gólt.

Budaörs—Törekvés 5:1 (3:0). Góllövők: Dóczy (2), Szeder (2) és Fodor, illetve Nemes.

Elektromos—Eto 5:2 (2:1). A gólokat Szendrődy (2), Pálincás (2) és Zombori, ill. Kovács és Juhász rugták.

Szeged—Bocskay 2:0 (0:0). (Szegeden.) Az 5. percben Berecz, a 16. percben Bogner volt a góllövő.

Világbajnok selejtező

Bulgária—Csehszlovákia 2:1

Szófiából jelentik: Zuhogó esőben, erősen felázott talapon játszották le a bulgár—csehszlovák világbajnoki selejtező mérkőzést, amely hatalmas meglepetésre Bulgária 2:1 arányú győzelmével végződött. A csehek könnyen vették a mérkőzést s ez megbosszulta magát.

(A mérkőzés eredményéről ellentétes híradások érkeztek. Az első szerint a mérkőzés 1:1 arányban döntetlenül végződött. (Szerk.)

Anonciációk

Lakás

Szép szobát,

ellátást, fizetést ad magános uriaszony, esetleg kézimunkából élő tisztességes nőnek. Oradea, Reg. Ferdinand 69. I. em. 9.

Egy szoba,

előszoba, konyha, speiz kiadó. Oradea, Strada Bratianu No. 52.

2 szobás

utcai lakás mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Vajna, Oradea, Str. Gen. Holban 22.

Kiadó

december 1-re 2 szobás mellékhelyiségekkel álló uri lakás. Oradea, Str. Moldova 22.

Alkalmazás

Gyümölcsöshöz

szakmunkást vagy kerestést keres dr. Kaczián Kálmán szőlőbirtokos, Oradea, Str. Ciordas 46. szám.

Kis háztartás

minden munkáját önállóan elvégző gyermekszertető nő, azonmálra is felveszek. Topschál, Oradea, Str. Bratianu 49. szám.

Házasság

elmenne a háztartás minden ágában jártas urinó, aki főzést is vállal, plébániára vagy urinóhoz. Leveleket a kiadóba kér.

Házasság

Finomlelkű, idősebb árva urileány házasság céljából hozzáálló uriembert keres. Kelengyére pénzem van „40-es” jellegre e lapba jelezve.

Készül a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Adás-vétel

Eladó

két összecukható erős vaságy és egy 4 kérés tiroli káposzta gyalu. Oradea, Aurel Vlaicu 32.

Egy szmoking

középtermeter eladó. — Oradea, Strada Nicolae Zeiga 50. szám.

Eladó

két antik ruhás szekrény. Oradea, Str. Ioan Ghica No. 18.

Megvételre keresek

használt, de jó karban lévő magyar—német és német—magyar szótárt. Bővebbet a kiadóhivataltól.

Fajgyümölcsfák,

dicszerjék, alakbuk-szusok és fenyők kaphatók Széles faiskola, Oradea, Str. Hasdeu 5.

Hülánéle

Háziszőttés gyapjukelmék,

jutta futó-szőnyegek készültek a Katalin-telepi Leánypatronázban. Érdeklődni lehet a Szent Vince-intézetben. Telefon 612. Megrendelhető bármilyen minta.

Egy tőros

villanyosított megvételre keresek. Oradea, Str. Neptun 12. szám (Kommendánsrét.)

Eladó

karácsonyi ajándéknak igen alkalmas szép, lapos, duplafedeli arany férfióra. — Közlebbi megtudható a kiadóhivataltól.

PUHA OLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. L. Oradea, Str. Regele Carol II. 5. szám.